

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

39. An Episcopi in consecratione debeant esse jejuni sub peæcepto? Ex p.
12. t. 1. r. 38.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

quemadmodum eo ipso quo quis est assistens alicui Sacramento, tanquam essentialis conditio, non requiritur absolute, ut in ratione assistentis omnia, & singula eadem faciat munia, quæ facit is cuius comparatione est, & dicitur tantum assistens, ut sufficit, quod ea tantum obeat munera, quæ talis rei institutio, vel materia postulat, etiam in speciali assistenti, pro ut est circa talem actum, vel negotium peragendum (patet in Sacramento Matrimonij, in quo Parochus est tantum testis honorarius, & assistens sola eius præsentia cum sufficienti aduertentia consensus mariti, qui tunc præfertur ab vitroque contrahente sufficit, quia hoc satis est ad testificandum de contractu inito) pari ratione, quia ordinatio Presbyteri in Episcopum, ita tres Episcopos postulat, ut tamen unus tantum sit & dicatur consecrator, duo verò reliqui tantum assistentes, sit ut sit opus omnes, & singulas actiones, quibus tale Sacramentum confertur, ab illis duobus peragi, sed sufficit, quod eas tantum perficiant, quia talis ordinatio iuxta suam institutionem, & naturam postulat ab eiusmodi assistentibus, quamvis ratione alicuius singularis actionis essentialis huic Ordini in ratione materiæ, & formæ partiali, quas simul exercent cum consecratore, & etiam ratione specialis suæ assistentiæ, sint & dicantur Ministri talis Ordinationis.

4. Quare autem primam illam tantum actionem, quæ consistit in impositione manuum, & prolatione istius formæ, *Accipe Spiritum sanctum*, omnes tres isti Episcopi simul perficiant; reliquas verò etiam huic ordinationi essentielles, soli consecratori se præsentibus perficiendas relinquunt? Potest hæc esse ratio, quod prima illa actio importet, etiam exteriori, & sensibili ceremonia actualem cooperationem eius, qui tunc ordinatur in numerum Episcoporum Ecclesiæ, quæ cooperatio, cum fiat nomine Ecclesiæ, & Ecclesiæ, pro ut est Congregatio Episcoporum, non potest representari minori numero, quam ternario, quia ut vulgo dicunt, tres faciunt numerum, sicut etiam & capitulum, duo verò minime, sit ut traditio istius materiæ partialis, & prolatio partialis formæ ei correspondens, debeat simul, & semel fieri à tribus Episcopis, duæ verò reliquæ, quæ important tantum instrumentorum traditionem, & verborum illis correspondentium prolationem, quæ ex se non important realem, & physicam cooperationem assistentium, sed tantum consecratoris, ab illo solo perficiantur.

5. Non item obstat secundum; nam in Sacramentis, quæ constant pluribus materiis, & formis verborum partialibus, non est absolute necessarium ad illorum essentialiam, ut quilibet Minister illius singulas materias, & singulas formas Sacramenti adæquatè sumpti applicet, & pronunciet: sed potest Minister totalis eiusmodi Sacramenti coalescere ex pluribus partibus Ministris, & videre est in sacram. Eucharistiæ, Presbyterialis, & Diaconalis, Ordinationis, in quibus unus potest vnam tantum partialem materiam applicare, & formam ei correspondentem pronunciare valide cum effectu sibi correspondente; alius verò prima non repetita secundam partialem materiam, & formam ei correspondentem applicare, & proferre etiam valide.

6. Nec est quod quis dicat, istos tamen partiales Ministros semper applicare materiam partialem, & formam ei correspondentem proferre; at in ordinatione Episcopali duos reliquos Episcopos, duas reliquas partiales materias non applicare, nec formas illis correspondentes pronunciare, & nihilominus dici, & esse Ministros huius Sacramenti, non est (inquam) quod quis hoc dicat, nam in istis Sacra-

mentis fortiuntur purè, & simpliciter rationem Ministri: at in ordinatione Episcopali tres Episcopi, ita dicuntur Ministri, ut tamen duo assistentes, sumendo nomen Ministri in rigore pro applicante materiam & pronunciante formam, sunt tantum Ministri per ordinem, & habitudinem ad primam illam actionem ex prædictis tribus, & per ordinem ad duas reliquas sint tantum assistentes: consecrator verò per habitudinem ad omnes, & singulas illas tres actiones (sit enim sæpe etiam in rebus civilibus) ut in executione rei alicuius plures requirantur personæ, non quidem ad omnes, & singulas, istius rei exequendæ actiones, sed omnes ad vnam, & ad reliquas vnus sufficiat, modo plures alij ei assistant, qui tamen omnes communi hominum loquendi vsu non desunt dici istius rei Ministri; exempli causa, in pronuncian- do Senatusconsulto, in quo tamen deliberando, & concludendo plurium Senatorum suffragia requiruntur. Et hæc omnia docet Lambert. *ubi supra*; cui adhæret Franciscus Hallier *de sacris elect. parte 2. sect. 1. cap. 2. art. 1. §. 13. num. 31.* & alij. Quæ quidem licet ingenuè, & doctè excogitata sint, habent tamen suos anfractus; unde ego magis persisto in opinione, quam superius docui: nempe in consecratione Episcopi solam manuum impositionem esse materiam, & formam esse verba illa, *Accipe Spiritum sanctum*, &c. nam dicta materia, & forma ab omnibus tribus Episcopis vna simul dicitur, & applicatur: ergo, &c. cæteros verò ritus puto non esse substantiales, sed accidentales; & ideo non est mirum si simul non efficiantur à tribus Episcopis, sed eo modo quo præferbantur in Pontificali Romano: & ad confirmationem supradictorum dixit Pax Iordanus *tom. 1. libro 4. tit. 1. num. 19.* Quamvis autem tres esse debeant & vnus illorum censetur principaliter agens, totamque consecrationem perficiens, omnes tamen verba consecrationis pronunciare, & actiones simul cum ipso præstare tenentur, nec sufficeret si vnus partem ageret, alius aliam; vel si vnus manum imponat, & alius proferat verba, siue benedicat, pro ut etiam cauetur in collatione inferiorum Ordinum, *cap. quorundam, & ibi gloss. fin. dist. 25. Hostien. in summa, loc. cit. num. 7. Syluest. verb. Consecr. quest. 1.* Et de verbis consecrationis Eucharistiæ Baptismi tradunt passim DD. Ita ille.

Docuit super in Ref. 17. & 18. huius tract. Sed lege si placet à Ref. 12. vique ad præcitatam Ref. 18.

RESOL. XXXIX.

An Episcopi in consecratione debeant esse ieiuni sub præcepto? Ex p. 12. tr. 1. Ref. 39.

§. 1. **D**E Ieiunio in die Sabbathi certum est, quod non importatur sub præcepto, ut patet ex Pontificali Romano, dicit enim tantum esse ieiunandum ex honestate. De Ieiunio autem in die Dominica certum est quoad Episcopum celebrantem obligare sub peccato mortali, ratione Sacrificij Missæ, in qua debet communicari. Igitur difficultas procedit, quoad illos duos Episcopos etiam consecrantes, & quidem peccare mortaliter, si non ieiuni consecrarent, videtur docere Pax Iordanus qui plures textus Canonicos adducit. Sed si dicti textus loquantur imperativo modo magna quaestio est an obligent sub mortali: nam aliqui asserunt hæc verba importare præceptum: quia quod imperatur, necesse est fieri. Ita Decius

Sup. hoc in tom. 6. tr. 1. Ref. 28. 29. & 58. §. 2.

faciem, & in to 2. tr. 1. Refol. 8. §. Sed quid, in fine, & hic sup. in ef. 4. Refol. 21. §. Verum, & in tom. 3. tr. 6. Refol. 94. §. Sed dato, à lin. 5. & in tom. 7. tr. 1. Ref. 106. §. Sed, ad med. & ibi in tr. 2. ex Ref. 95. vel, ad lin. 6. & in tom. 9. tr. 7. Ref. 95. à lin. 3. & vers. Quæ quidem.

in cap. nam concupiscentiam, in prima lect. in fin. de con-
stit. Suar. lib. 3. de legib. cap. 15. n. 8. Nauar. in sum. c. 2. 2.
n. 49. Emanuel Sa verb. lex. n. 6. Philiac. de offic. Sacerd.
tom. 1. p. 2. lib. 2. cap. 2. dist. 1. Hoc autem intelligunt
Nauarrus, Philiarthus, & Emanuel Sa de præcepto,
sub solo tamen veniali obligante. Et hanc opinionem
videtur aperte sequi Sayr. *Claus regia lib. 3. cap. 7. n. 26.*
ait enim non importare dicta verba obligationem sub
mortali. Alij verò dicunt ea verba non importare præ-
ceptum aliquod, quia sunt simplicia quædam verba
& quando ius, vel superior aliqui sub culpa præci-
pere volunt, fortioribus terminis uti solent. Ita Caietanus
2. 2. q. 186. art. 9. circa solutionem ad secundum,
Castro lib. 1. de pœnali, cap. 5. docum. 4. Salon 2. 2. q. 77.
art. 1. controu. 8. col. 5. vers. ex his sequitur, Carbon de le-
gibus, lib. 7. disp. 4. ad fin. Valquez 1. 2. disp. 138. cap. 3.
n. 24. qui hoc limitat n. 25. præter quàm in legibus con-
tentis in iure Canonico, & Concilijs quæ per solum
verbum imperatiui modi obligant ad culpam. Quod
intelligendum est iuxta materiæ grauitatem, & neces-
sitate. Alij denique volunt standum esse consuetudi-
ni acceptanti, & intelligenti ea verba: si enim ea ex-
plicuit tanquàm verba præcepti, continebunt præceptum
; si verò tanquam verba consilij, continebunt
consilium. Vbi autem consuetudo nihil explicuit, spe-
ctandam esse materiam, et si ea magni ponderis, & neces-
sitate sit, & ita, verisimile sit, eam sic à superiore
ponderatam, continebunt præceptum, secus autem
si non. Sic Anton. in cap. nam concupiscentiam, in fin. de
constit. & vbi Panorm. n. 4. Imola num. 10. Alexand. de
Neuo n. 26. Angel. verb. lex, n. 3. & ibi Tabien. qu. 28.
n. 29. Armilla n. 4. Syluest. verb. Præceptum, q. 2. Eue-
rard. in suis Topicis loco ad æquipollentibus, n. 11. San-
chez tom. 2. sum. lib. 6. cap. 4. n. 39. Hoc supposito Au-
ctores primæ, & tertiæ sententiæ assererent iura Can-
onica, cum verbis imperatiuis asserentibus Episco-
pos in Consecratione debere esse ieiunos obligare
sub mortali, Auctores verò secundæ sententiæ hoc
non admitterent. Et ideo doctus, & amicissimus Pater
Tambutinus *Opusc. de commun. cap. 1. §. 6. n. 49.* sic ait:
Doctores quarunt vniuersaliter, an verba imperatiui
modi, & in actu exercito præceptum indicantia, ab-
solute prolata, præceptum contineant, qualia sunt, facite,
caute, soluite, abstinete omnes, nemo audeat, &
his æquipollentia. Et primò sunt aliqui qui putant
probabiliter hæc nequaquam continere præceptum,
sed consilium. Alij secundo probabiliter censent qui-
dem præceptum continere, sed solum sub veniali, non
autem sub mortali. Alij denique tertio probabiliter
idem dicunt prædicta imperatiua verba, tunc solum
præceptum indicare sub mortali, quando sunt in ma-
teria graui; nec alias opiniones probabiles inuenies
de hac re. Ita ille. Vnde probabiliter quis dicere posset
in casu nostro Episcopos consecrantes non ieiunos,
peccatum mortale non committere.

2. Quod potest confirmari: nam iura Canonica as-
serunt Episcopum ministrantem Sacramentum Con-
firmationis debere esse ieiunum, vt patet ex cap. vt iei-
iuni, & cap. Episcopi, de Consecratione, dist. 5. Sed hoc
non obstant Doctores asserunt dicta iura non indu-
cere præceptum, sed consilium. Et ita ex Granada,
Hurtado, Ochaguaia, Henriquez, Coninch, P. Suarez
Layman, & alijs docet P. Leander de Sacram. tom. 1. r. 3.
d. 2. q. 12. Ergo & idem dicendum videtur in casu no-
stro, videlicet iura quæ requirunt ieiunium Episco-
pis consecrantibus non importare præceptum, sed
consilium, ideo tu cogita, & in praxi contrarium ob-
serua, & sic sacros Antistites ieiunos alios consecrare
videmus.

RESOL. XL.

An Episcopus consecrando aliquem in peccato mor-
tali peccet mortaliter? Ex parte 12. tractatu 1.
Refol. 40.

§. 1. Prima facie videtur respondendum negatiue,
quia, vt supra visum est non desunt Auctores
asserentes, nec consecrationem Episcopi nec Episco-
parum esse Sacramentum: ergo. Verum contrariam
sententiam tenendam esse puto. Vnde Azotius *part. 1.
lib. 3. c. 3. q. 12.* sic ait: Quæritur an Episcopus lethali-
ter delinquat, si lethalis peccati conicius consecratur.
Quidam affirmant ea ratione, quod per consecratio-
nem potestatem Ordinis suscipit, quæ est facultas
quædam Sacramenta conferendi; igitur eo ipso,
quod cum lethali peccato accipit consecrationem,
facit contra sanctitatem Sacramento debitam; in-
digne enim suscipit potestatem spirituales Sacra-
menta ministrandi. Negant alij, quoniam per Con-
secrationem nullum Sacramentum, nullamque cha-
racterem suscipit, quamvis quædam Ordinis pot-
estatem consequatur. Prima opinio videtur valde
probabilis; nam quamvis per Consecrationem Episcopi
character non imprimatur, datur tamen Ordinis po-
testas, qua Episcopus sit apertus, & idoneus; & proin-
de dignus minister ad quædam Sacramenta mini-
stranda. Ita ille; qui tamen videtur sententiam con-
trariam improbabilem non putare. Sec hoc non ad-
mitteret Marchinus de Sacram. Ord. p. 1. tract. 1. cap. 11.
num. 18. nam sic asserit. Probatur eadem conclusio
ab absurdis; si ordinatio Episcopi non est verum Sa-
cramentum, & verus Ordo, sequitur Episcopos or-
dinantes, & etiam qui ordinantur, si in peccato
mortali tunc essent, nullum nouum peccatum ad-
missuros, cum solum in praua Sacramentorum admi-
nistratione noua peccata committant: hoc autem
alienum esse ab omnium consensu quis non videt?
Hæc Marchinus: & ideo nostram sententiam do-
cent ipsimet aduersarij, qui contendunt Consecra-
tionem non esse Sacramentum, vt Hurtado variat.
tom. 2. tract. 12. refol. 3. §. 4. n. 111.

RESOL. XLI.

An si Episcopus incipiat Consecrationem in peccato
mortali, si in mea sententia paulò ante impositionem
manuum, & verborum prolatione. Accipit Spiritum
sanctum, eliciat actum contritionis, excusetur à pec-
cato mortali?

Et adducitur in textu huius Resolutionis exemplum de
Confessario, qui in peccato mortali incipit audire
Confessionem alicuius, etiam si ante absolutionem
conteratur, pro quo affirmatur, quod non erit li-
ber à peccato mortali? Ex parte 12. tractatu 1.
Refol. 41.

§. 1. Aliqui respondebunt negatiue exemplo
Confessarij, qui sic incipiat audire confes-
sionem alicuius in peccato mortali; etiam si ante ab-
solutionem conteratur, non erit liber à peccato mor-
tali. Et ita docet Franciscus Lugo de Sacram. lib. 1. c. 1.
cap. 1. quest. 4. num. 38. Auerla de Sacram. quest. 64.
sect. 4. Suarez in 3. part. tom. 4. disput. 18. sect. 1. Polle-
uinus de offic. Parochi, cap. 5. num. 41. Et alij. Probatur,
quia totum illud opus est factum, & tendit ad san-
ctificationem recipientis; ac subindo prærequirit